

Vad odlas var?

Vanilj

Vanilj växer som en lian som slingrar sig runt ett träd. Den behöver värme och fukt, men kan klara perioder av torka. Vaniljstängan är faktiskt en böna. För att kunna ge frukt (vaniljstängan) måste den pollineras. Detta görs för hand eftersom vaniljens naturliga pollinatörer lever i Mexiko, långt ifrån där den odlas. Idag odlas ungefär 80 procent av all vanilj på Madagaskar.

När vaniljstängerna skördas är de helt gröna. Direkt efter skörd ska de blancheras (sänkas ner i varmt vatten) och därefter fermenteras (jäsa) i 48 h. Sedan följer en 6 veckor lång period av torkning. Bönorna torkas i solen på dagarna och sveps in i filter på nätterna. Slutligen ska vaniljstängerna lagras i två månader.

Banan

Bananväxter kan bli ca 3–6 m höga, men det är inte ett träd utan en ört som oftast kallas bananplanta (träd har ved och bark). Bananplantan blommar bara en gång. En planta kan få 150–250 bananer som sitter i stora klasar. När frukten har skördats huggs växten ner så att en ny kan planteras. Bananerna behöver väldigt mycket värme och fukt för att kunna växa. I Indien och Kina odlas mycket bananer men det är för konsumtion inom landet. Ecuador världens största exportör av bananer.

Kakao

Kakao är ett träd som kommer från Sydamerika men kan odlas i tropiska (varma och fuktiga) klimat runt ekvatorn. Mest kakao odlas i västra Afrika.

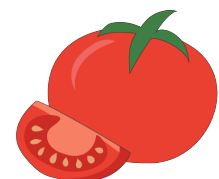
Eftersom kakaoträdet är väldigt känsligt för sjukdomar krävs det mycket arbete för att kunna odla dem. Kakaofrukten ser ut som en honungsmelon och innehåller massor av frön – kakaoböner. När kakaofrukterna skördats är det en lång process av fermentering, torkning, rostning och malning för att sedan kunna tillverka choklad.

Tomat

Det finns ett område i Spanien där växthus täcker en så stor yta att de kan ses från rymden! Här odlas en stor del av alla grönsaker som säljs i Europa. Inne i växthusen kan de bli ca 45 grader, vilket många arbetare tycker är jobbigt. Att odla på detta sätt ger väldigt stora skördar, upp till 30 gånger mer än på andra platser i Europa. Nackdelen är att det krävs mycket vatten och plast (för att täcka odlingarna) vilket skräpar ner i miljön.

Tomater odlas över hela världen, t.ex. i Kina, USA och södra Europa. Förutom Spanien är Nederländerna också en stor producent av tomater.

Kaffe

Kaffe är ett träd som växer bäst i ett varmt klimat med inte för mycket direkt solljus. Det odlas i Sydamerika och Sydostasien. Allra bäst blir kaffet om det växer på kullar nära vulkaner där marken innehåller mycket näring och temperaturen är jämn. Kaffeträden behöver mycket vatten men ska skördas när det är torrsäsong. Kaffebruket ser ut ungefär som ett körsbär. Inuti frukten finns fröet – kaffebönan. När börnorna skördas är de helt gröna. Men när de fermenteras, torkas och rostas blir de mörkt bruna istället. Sedan maler man börnorna till kaffepulver som kan bryggas till kaffe.

Ris

Ris är en sorts gräs (precis som vete) där riskornen är de frön som växer högst upp på grässtrået. Ris odlas på fält som är täckta med ca 10 cm vatten. Risfälten behöver en del värme, men framför allt behöver de mycket sol. Ris odlas i Asien där Kina och Indien är stora producenter.

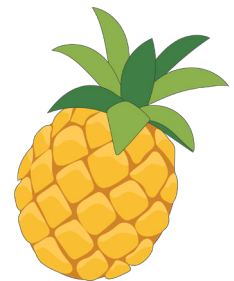
När riset ska skördas måste fältet först tömmas på vatten så att maskinerna kan köra där. Det skördade riset torkas och mals för att få bort det yttre skalet, även om mycket av näringen finns i det. På brunt ris finns mer av skalet kvar, och det har därför mer näring än vitt ris.

Ananas

Ananas växer i en stor bladrosett (alla blad fäster i mitten och pekar utåt) med hårda och platta blad. Frukten växer upp i mitten. Ananas odlas i länder med tropiskt klimat (varmt och fuktigt) nära ekvatorn. Den största exportören är Costa Rica.

Efter att ananassen planterats tar det ca 1,5 år för den att blomma och ytterligare 6 månader för frukten att mogna. Ananas innehåller ämnet bromelain som bryter ner proteiner, det är därför det kan göra ont i munnen om du äter mycket ananas.

Apelsin

Apelsin är en sorts citrusfrukt som växer i varma länder, t.ex. i Sydamerika och södra USA, och i europeiska länder som Spanien och Italien. Träden kan bli mellan 5 och 8 meter höga. Trädets blommor är vita och doftar väldigt gott. När blommorna blivit pollinerade bildas så småningom en frukt – en apelsin. Ett apelsinträd kan ge väldigt mycket frukt eftersom det ofta ger flera skördar. Apelsin heter *orange* på både franska och engelska, det är därför färgen också heter orange!

